

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

บุหรี่จัดเป็นสิ่งเสพติดประเภทกระตุ้นประสาท ที่ไม่เพียงแต่เป็นอันตรายต่อสุขภาพของผู้สูบเองเท่านั้น แต่ยังส่งผลกระทบต่อคนรอบข้างอีกด้วย ซึ่งพิษในบุหรี่ยังจะทำให้เกิดผลร้ายต่าง ๆ เช่น โรคถุงลมโป่งพอง มะเร็งปอด โรคหัวใจ สมองเสื่อม และอายุสั้นลง เป็นต้น ปัจจุบันปัญหาการสูบบุหรี่ได้แพร่ระบาดในกลุ่มเยาวชนทั่วไป เนื่องจาก บุหรี่เป็นสารเสพติดที่หาซื้อได้ง่าย เสพติดง่าย แต่เลิกยาก ผู้สูบบุหรี่ทั้งหมดเริ่มติดบุหรี่ตั้งแต่วัยรุ่น สาเหตุที่สำคัญ คือ ยากทดลอง เอาอย่างเพื่อน เอาอย่างผู้ปกครอง หรือผู้มีชื่อเสียงในสังคม อยากแสดงว่าตัวเองเป็นผู้ใหญ่แล้ว วัยรุ่นจำนวนมากที่ลองแล้วจึงติด ทั้ง ๆ ที่รู้ว่าเป็นอันตรายต่อสุขภาพ แต่เมื่อคิดแล้วยากที่จะเลิกได้ แม้ว่าอยากที่จะเลิก จึงกลายเป็นผู้ติดบุหรี่ไปในที่สุด และส่วนมากติดไปตลอดชีวิต นักศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ จึงจัดเป็นเยาวชนกลุ่มหนึ่งที่มีการสูบบุหรี่เป็นจำนวนมาก ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญในปัจจุบัน โดยอายุที่เริ่มทดลองสูบบุหรี่ คือ 13 - 14 ปี และอายุเฉลี่ยการเสพติดบุหรี่ของคนไทย คือ 18 ปี (นพมาศ ร่มเกตุ 2550 หน้า 1) มีคนไทยจำนวนมากกว่าสิบล้านคน สูบบุหรี่จำนวนมากกว่า 30,000 ล้านมวนต่อปี ในกลุ่มเยาวชนอายุ 15 - 24 ปี มีอัตราการสูบบุหรี่ร้อยละ 15.2 โดยอายุเฉลี่ยของการเริ่มสูบบุหรี่อยู่ที่ 18.4 ปี (ชาย 18.2 ปี หญิง 21.5 ปี) มีผู้สูบบุหรี่ร้อยละ 90.4 เริ่มสูบบุหรี่ก่อนอายุ 25 ปี นอกจากนี้ ยังมีเยาวชนถึง ร้อยละ 9.3 ที่เริ่มสูบบุหรี่ตั้งแต่อายุไม่ถึง 14 ปี จะเห็นได้ว่า อายุที่เริ่มเสพติดบุหรี่จะยิ่งลดน้อยลง สถานการณ์การสูบบุหรี่ของเยาวชนต่ำกว่า 18 ปี ยังคงเป็นปัญหาสำหรับการสูบบุหรี่ของเยาวชนในสถานศึกษา ก่อให้เกิดปัญหาต่อการเรียน ทั้งตัวผู้สูบเอง และคนรอบข้าง โดยนักเรียน อาจจะชักชวนเพื่อน หนีเรียนเพื่อไปสูบบุหรี่ จนทำให้เกิดปัญหาในการเรียน สถานการณ์การบริโภคยาสูบของประเทศไทย (มูลนิธิณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่, 2550) จำนวนคนไทย ที่สูบบุหรี่ทั้งสิ้นประมาณ 10 ล้านคน และชายไทยที่มีอายุมากกว่า 15 ปี ขึ้นไปร้อยละ 37.2 หญิงไทย ร้อยละ 2.2 สูบบุหรี่ นับตั้งแต่ปี 2534 - 2550 อัตราการสูบบุหรี่ปัจจุบัน มีแนวโน้มที่ลดลงอย่างต่อเนื่องจาก ร้อยละ 32 เป็นร้อยละ 21.22 โดยอัตราการสูบบุหรี่เป็นประจำ มีแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงลดลงอย่างต่อเนื่อง เช่นกันจากร้อยละ 30.46 เป็นร้อยละ 18.54 หากแต่อัตราการสูบบุหรี่เป็นครั้งคราวเพิ่มสูงขึ้น โดยพบอัตราการสูบบุหรี่ เป็นครั้งคราว ในกลุ่มอายุ 11 - 14 ปี และ 19 - 24 ปี มีการเปลี่ยนแปลงการสูบมากถึง 300 % เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 1.54 เป็นร้อยละ 2.68 โดยภาคใต้มีอัตราการสูบบุหรี่สูงสุด ในปี 2549 และอัตราการสูบบุหรี่ลดลงน้อยกว่า

ทุกภาค คือลดลงเพียง 24.16% ในขณะที่ภาคกลางลดลงมากถึง 41.46 % สำหรับจังหวัดนครราชสีมา อัตราการสูบบุหรี่ปัจจุบันของประชากรที่มีอายุ 15 ปี ขึ้นไป ร้อยละ 19.77 และอัตราการสูบบุหรี่ประจำร้อยละ 18.75 (ศูนย์วิจัยและการจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ, 2549) โดยรัฐบาล เล็งเห็นความสำคัญของปัญหาการสูบบุหรี่ของเยาวชน จึงให้หน่วยงานต่างๆดำเนินการป้องกัน แก้ไขปัญหา การสูบบุหรี่ของเยาวชน โดยกำหนดนโยบายให้ หน่วยงานภาครัฐ องค์กรเอกชน สถาบันการศึกษา ารณรงค์ประชาสัมพันธ์เพื่อลด ละ เลิก และป้องกันการเข้าถึงการสูบบุหรี่ มีการ ออกกฎหมายในสถานที่สาธารณะจะต้องเป็นเขตปลอดบุหรี่ตามกฎหมายเพื่อคุ้มครองสุขภาพของผู้ ไม่สูบบุหรี่ และควบคุมการบริโภคยาสูบเพื่อป้องกันการเข้าถึงบุหรี่ในกลุ่มเยาวชน ดังนั้น ผู้ศึกษา เห็นความสำคัญถึง ปัญหาการสูบบุหรี่ที่ส่งผลต่อเยาวชนในด้านต่าง ๆ ซึ่งเป็นกำลังหลักของชาติ อีกทั้งยังไม่พบการศึกษาวิจัย เรื่องปัจจัยความเชื่อด้านสุขภาพที่มีผลต่อการสูบบุหรี่ของเยาวชน จังหวัดนครราชสีมา จึงต้องการศึกษปัจจัยความเชื่อด้านสุขภาพที่มีผลต่อการสูบบุหรี่ของ นักศึกษา ชาย ประศาสน์บัณฑิตวิชาชีพ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งเป็นกลุ่มเยาวชน ที่มีอายุระหว่าง 14 - 21 ปี จัดได้ว่า เป็นกลุ่มเสี่ยงต่อการมีพฤติกรรมสูบบุหรี่ค่อนข้างสูง ผลที่ได้จากการ ศึกษาวิจัยครั้งนี้ สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการรณรงค์ให้ ลด ละ เลิกและ การป้องกันการ เข้าถึงการสูบบุหรี่ในเยาวชนทั้งในและนอกสถานศึกษา ของจังหวัดนครราชสีมา ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการสูบบุหรี่ ของนักศึกษชายประศาสน์บัณฑิตวิชาชีพ เขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อศึกษาปัจจัยความเชื่อด้านสุขภาพที่เกี่ยวข้องกับการสูบบุหรี่ ของนักศึกษชาย ประศาสน์บัณฑิตวิชาชีพ เขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา
3. เพื่อศึกษาปัจจัยความเชื่อด้านสุขภาพที่ผลต่อการสูบบุหรี่ ของนักศึกษชาย ประศาสน์บัณฑิตวิชาชีพ เขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

สมมติฐานของการวิจัย

ปัจจัยความเชื่อด้านสุขภาพ คือ การรับรู้ถึงโอกาสเสี่ยง การรับรู้ถึงความรุนแรง การรับรู้ถึง ประโยชน์ และการรับรู้ถึงอุปสรรค มีผลต่อการสูบบุหรี่ ของนักศึกษชายประศาสน์บัณฑิตวิชาชีพ เขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาเฉพาะ ปัจจัยความเชื่อด้านสุขภาพ ในประเด็นการรับรู้ถึงโอกาสเสี่ยง การรับรู้ถึงความรุนแรง การรับรู้ถึงประโยชน์ การรับรู้ถึงอุปสรรค ที่มีผลต่อการสูบบุหรี่ของนักศึกษาชายประกาศนียบัตรวิชาชีพ เขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

ข้อจำกัดการวิจัย

ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลน้อย รวมทั้งนักศึกษา ไม่เห็นความสำคัญของการให้ข้อมูล

นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาชายประกาศนียบัตรวิชาชีพระดับชั้นปีที่ 1, 2 และ 3 สังกัดกรมอาชีวศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

การสูบบุหรี่ หมายถึง การปฏิบัติตนที่เกี่ยวกับการสูบบุหรี่และการไม่สูบบุหรี่ของนักศึกษาชายประกาศนียบัตรวิชาชีพ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา โดยการสูบบุหรี่มีความหมายในหัวข้อใดหัวข้อหนึ่ง ดังต่อไปนี้

1. เคยสูบบุหรี่แต่ปัจจุบันเลิกแล้ว
2. สูบบ้างเป็นบางครั้งเมื่อมีโอกาส
3. เคยสูบและปัจจุบันยังคงสูบอยู่

การไม่สูบบุหรี่ หมายถึง การปฏิบัติตนที่เกี่ยวกับการไม่สูบบุหรี่ ของนักศึกษาชายในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

ความเชื่อด้านสุขภาพ หมายถึง การรับรู้ของนักศึกษาชายประกาศนียบัตรวิชาชีพระดับชั้นปีที่ 1, 2 และ 3 สังกัดกรมอาชีวศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ในด้านการรับรู้ตามกรอบแนวคิด ทฤษฎีแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ การรับรู้ถึงโอกาสเสี่ยง การรับรู้ถึงความรุนแรง การรับรู้ถึงประโยชน์ และการรับรู้ถึงอุปสรรค

การรับรู้ถึงโอกาสเสี่ยง หมายถึง ความคิดเห็น/ การรับรู้ของนักศึกษาชายในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา เกี่ยวกับเรื่องโอกาสเสี่ยงของการเป็นโรคที่เกิดจากการสูบบุหรี่หรือ/ และการไม่สูบ และมีโอกาสเป็นผู้ที่สูบบุหรี่ โดยความเชื่อของบุคคลมีผลโดยตรงต่อการปฏิบัติตามคำแนะนำ ทั้งในภาวะปกติและภาวะเจ็บป่วย

การรับรู้ถึงความรุนแรง หมายถึง ความคิดเห็น/ การรับรู้ ของนักศึกษาชายในระดับ
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา เกี่ยวกับเรื่องความรุนแรงของโรคที่เกิดจากการ
สูบบุหรี่ หรือ/และ ไม่สูบบุหรี่ ตามอารมณ์ ความรู้สึก ความคิดของแต่ละบุคคล ซึ่งอาจคิดว่าโรคนั้น
อันตรายคุกคามต่อชีวิต เกิดความพิการหรือเจ็บป่วยเรื้อรัง

การรับรู้ถึงประโยชน์ หมายถึง ความคิดเห็น/ การรับรู้ของนักศึกษาชายในระดับ
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา เกี่ยวกับเรื่องประโยชน์ของการไม่สูบบุหรี่
และการสูบบุหรี่ และมีการตัดสินใจเลือกปฏิบัติ ในการหลีกเลี่ยงสูบบุหรี่ เมื่อเปรียบเทียบ
ประโยชน์และโทษแล้ว

การรับรู้ถึงอุปสรรค หมายถึง ความคิดเห็น/ การรับรู้ของนักศึกษาชายในระดับ
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา เกี่ยวกับอุปสรรคในการสูบบุหรี่ และไม่สูบ
บุหรี่ โดยมีการคาดการณ์ล่วงหน้า ของบุคคลต่อการปฏิบัติพฤติกรรมที่เกี่ยวข้อง หรือผลที่เกิดขึ้น
จากการปฏิบัติกิจกรรม